Athbhreithniú agus Athfhorbairt ar Churaclam na Bunscoile

Teimpléad aighneachta scríofa d'eagraíochtaí, do ghrúpaí agus do dhaoine aonair ar mian leo freagra a thabhairt ar an *Dréachtchreat Curaclaim na Bunscoile*

Cuirtear an teimpléad seo ar fáil mar chabhair duit (agus dod' chomhghleacaithe/eagraíocht) chun aighneacht scríofa a chur le chéile mar fhreagairt ar an *Dréachtchreat Curaclaim na Bunscoile*. Le do thoil, seol do fhreagairt chomhlíonta chuig PCRRsubmissions@ncca.ie

Sonraí aonair

Ainm	Pádraig Mac Fhearghusa
Dáta	30 Nollaig 2030
Ríomhphost	

Sonraí na heagraíochta

Ainm	Ar mo shon féin
Post	
Eagraíocht	
Dáta	
Ríomhphost	

Foilseoidh an CNCM na haighneachtaí scríofa a chuirtear chucu le linn an chomhairliúcháin. Beidh ainm an duine / an údair / na heagraíochta luaite san aighneacht. An dtoileann tú an aighneacht seo a bheith foilsithe ar líne?

Toilím Sea **Ní thoilím**

Tabhair roinnt eolas cúlra faoi d'eagraíocht (más cuí)

Iar-mhúinteoir náisiúnta. Iar-mhúinteoir meánscoile. Iar-chathaoirleach bunscoile. Iar-chathaoirleach ghaelcholáiste.

Cuimsíonn an chuid eile den teimpléad dhá roinn. Iarrtar ort i Roinn 1 do thuairimí ginearálta agus do mheas a thabhairt ar an *Dréachtchreat Curaclaim na Bunscoile.* Is é struchtúr Roinn 2 ná na sé príomhtheachtaireachtaí a bhaineann leis an dréachtchreat. Déantar achoimre ar gach teachtaireacht mar thaca leis an obair ar an bhfreagairt.

Roinn 1

Tabhair cuntas ginearálta, le do thoil, ar do fhreagairt ar an *Dréachtchreat Curaclaim na Bunscoile.*

Tá go leor aidhmeanna inmholta luaite i nDréachtchreat Curaclaim na bunscoile.

Is ábhar suime ar leith domsa a mbaineann le teangacha, agus leis an nGaeilge.

Is léir ar Rogha 2, mar a mholtar go mbeadh níos lú ama ar fáil do Teanga 2, go mbeadh deis á thabhairt do scoileanna múineadh na Gaeilge a laghdú sa churaclam. Níl sé seo inmholta, tráth go n-admhaíonn go leor múinteoirí bunscoile go bhfuil a gcuid Gaeilge easnamhach.
In ionad féachaint chuige go leigheasann na coláistí oiliúna an fhadhb seo, mar ba cheart don Roinn Oideachais a dhéanamh i bhfad ó shin (trína dheimhniú go bhfuil ábhar nó ábhair a múineadh trí Ghaeilge san coláistí sin, mar a bhíodh, mar shampla), an toradh a bheadh ar an moladh seo ná é a dhéanamh níos éasca ag ceardchumann brú a chur go gcealófaí an Ghaeilge mar ábhar riachtanach oiliúna bunscoile in ao'chor.

Níor dhea-thoradh straitéiseach é seo, tráth a ndeir caoga faoin gcéad de thuismitheoirí go gcuirfeadh siad a bpáistí ar ghaelscoil, ach a leithéid a bheith ar fáil dóibh, agus gan mórán thar an gcúig faoin gcéad de sholáthar a bheith déanta dóibh faoi láthair.

In ainneoin na mbacanna atá ar fhorbairt na gaelscolaíochta, is léir go dtocfadh brú breise ar an Roinn Oideachais soláthar don éileamh ó thuismitheoirí arbh é a mian go mbeadh oideachas le Gaeilge ag a bpáistí.

Tá sé inmholta ar son na heacnamaíochta agus an chultúir, agus ar son na hintleachta féin, go mbeadh daltai inniúil ar an triú teanga, ach cá bhfaghfar na múinteoirí dóibh? Is dóigh liom go bhfuil cur chuige lena mbaineann níos mó fócais ag teastáil, a chinntíonn gur féidir le líon áirithe múinteoirí an triú teanga a mhúineadh i scoileanna éagsúla, lasmuigh den ghnáthchlár ama, agus ar chostas stáit.

Idir an dá linn, cinntítear go n-iomlánaítear daonnacht na ndaltaí tríd an teanga shinseartha stairiúil a chur ar fáil dóibh. Teanga iomlán, chomh maith le teanga ar bith eile, is ea an Ghaeilge.

Roinn 2

Gníomhaíocht agus solúbthacht i scoileanna

Maidir leis an gcuraclam athfhorbartha, molann an Dréachtchreat Curaclaim na Bunscoile:

- Gur le gach páiste é.
- Go n-aithneoidh sé gairmiúlacht agus gníomhú mhúinteoirí agus phríomhoidí agus iad ag cur an curaclam i bhfeidhm i gcomhthéacs a scoile féin.
- Go gcuirfidh sé breis solúbthachta ar fáil do scoileanna maidir le pleanáil agus socruithe amchláir chun deiseanna agus tosaíochtaí a aithint agus freagairt dóibhsan.
- Go ndéanfaidh sé naisc idir chomhthéacsanna éagsúla sa chóras oideachais.
- Go gcuirfidh sé breis deiseanna ar fáil le haghaidh solúbthacht agus rogha i bhfoghlaim páistí.

Tugann an *Dréachtchreat Curaclaim na Bunscoile* rianú ar theachtaireachtaí tábhachtacha i leith gníomhaíocht agus solúbthacht i scoileanna. Tabhair, le do thoil, do aiseolas ginearálta maidir leis an bpríomhtheachtaireacht seo.

Arís, tá na haidhmeanna inmholta.

Ach bheinn ag súil go gceanglófaí aon athrú ar mhúineadh na Gaeilge le polasaí don Ghaeilge sa chóras oideachais i gcoitinne, ón réamhscoil go dtí an 3íú leibhéal.

Fiú amháin i Moladh 1 i measc na Roghanna (CNCM, cáipéis chomhairliúcháin), d'fhéadfadh scoileanna am na Gaeilge a laghdú. Is gá obair na múinteoirí díograisreacha Gaeilge sna bunscoileanna i gcoitinne a chosaint. Ní cóir lagmhisneach a chur orthu, le heaspa tacaíochta stáit.

Naisc idir réamhscoileanna, bunscoileanna agus iarbhunscoileanna

Maidir leis an gcuraclam athfhorbartha, molann an Dréachtchreat Curaclaim na Bunscoile:

- Go leagfaidh sé amach fís soiléir d'fhoghlaim páistí thar ocht mbliana den bhunscoil.
- Go ndéanfaidh sé naisc le heispéiris foghlama a sholáthraítear trí théamaí *Aistear: Creatchuraclam na Luath-Óige* agus go ndéanfaidh sé ceangal leis na hábhair, príomhscileanna agus ráitis foghlama sa *Chreat don tSraith Shóisearach*
- Go dtacóidh sé le haistrithe oideachasúla trí naisc a dhéanamh lena bhfoghlaimíonn páistí agus a modhanna foghlama sa bhaile, sa réamhscoil agus san iarbhunscoil

Tugann an *Dréachtchreat Curaclaim na Bunscoile* rianú ar theachtaireachtaí tábhachtacha i leith naisc idir réamhscoileanna, bunscoileanna agus iarbhunscoileanna. Tabhair, le do thoil, do aiseolas ginearálta maidir leis an bpríomhtheachtaireacht. D'fhéadfadh an Fráma Tagartha Comónta Eorpach a bheith úsáideach anseo mar mhodh mheasúnaithe i leith na Gaeilge ón réamhscoil go dtí an iar-bhunscoil.

Tosaíochtaí foghlama do pháistí ag teacht chun cinn

Maidir leis an gcuraclam athfhorbartha, molann an Dréachtchreat Curaclaim na Bunscoile:

- Go neadóidh sé seacht bpríomhinniúlachtaí trasna torthaí foghlama páistí ó Naíonáin Shóisearacha go Rang a Sé.
- Go ndíreoidh sé ar scileanna agus eolas páistí a fhorbairt mar aon le méin, luachanna agus dearcthaí. Is leathan iad na Torthaí Foghlama agus na Príomhinniúlachtaí chun cur síos ar an tuiscint níos leithne seo ar an bhfoghlaim.
- Go dtreiseoidh sé an bhéim ar réimsí atá ann cheana amhail Corpoideachas agus OSPS (Folláine) agus foghlaim dhigiteach, agus molann réimsí nua amhail Teangacha Iasachta Nua-aimseartha, Teicneolaíocht, Oideachas faoi Reiligiúin agus Chreidimh (ORC) agus Eitic, mar aon le hOideachas Ealaíon níos leithne.

Tugann an *Dréachtchreat Curaclaim na Bunscoile* rianú ar theachtaireachtaí tábhachtacha i leith tosaíochtaí foghlama do pháistí ag teacht chun cinn. Tabhair, le do thoil, do aiseolas ginearálta maidir leis an bpríomhtheachtaireacht. Tá na haidhmeanna inmholta agus uaill-mhianach. Tá baol ann, ámh, go ndéanfar an curaclam a phulcadh, ach d'fhéadfaí an Ghaeilge a úsáid leis na príomh-inniúlachtaí atá luaite a láidriú chomh maith.

Struchtúr agus cur i láthair an churaclaim á athrú

Maidir leis an gcuraclam athfhorbartha, molann an Dréachtchreat Curaclaim Bunscoile:

- Go mbeidh sé leathan agus cothrom ina aidhmeanna agus ábhar.
- Go mbeidh sé leagtha amach i gcúig réimse leathan curaclaim:
  - Teanga
  - Oideachas Matamaitice, Eolaíochta agus Teicneolaíochta
  - Folláine
  - Oideachas Sóisialta is Imshaoil
  - Oideachas Ealaíon

(Ag teacht leis na cúig réimse thuas, déanann pátrún scoile Clár Pátrúin a fhorbairt chun cur le forbairt iomlán an pháiste, agus dearcadh reiligiúnach agus/nó eiticiúil ar leith á cur san áireamh. Mar thoradh ar an bpróiseas seo, bíonn an clár mar bhonn agus taca do shainspiorad na scoile. Tá na réimsí seo nasctha le téamaí Aistear agus le saothar in ábhair sa tSraith Shóisearach.)

- Go soláthróidh sé eispéireas foghlama comhtháite, bunaithe ar réimsí curaclaim i gCéimeanna 1 agus 2 (Naíonáin Shóisearacha – Rang 2) agus bunaithe ar ábhair i gCéimeanna 3 agus 4 (Rang 3 – Rang 6).
- Go n-úsáidfidh sé torthaí foghlama leathana chun cur síos ar an bhfoghlaim agus ar an bhforbairt a mbeifí ag súil leis i bpáistí.
- Go gcuimseoidh sé an Curaclam Teanga Bunscoile nua.
- Go mbeidh ábhair tacaíochta agus eiseamláirí d'fhoghlaim páistí ar fáil leis.

Tugann an *Dréachtchreat Curaclaim na Bunscoile* rianú ar theachtaireachtaí tábhachtacha i leith struchtúr agus cur i láthair an churaclaim á athrú. Tabhair, le do thoil, do aiseolas ginearálta maidir leis an bpríomhtheachtaireacht. Is cóir an méid uair a' a chloig reatha a chaitear le múineadh na Gaeilge a choimeád. Baineann impleachtaí diúltacha don Ghaeilge le Rogha 3 sa cháipéis chomhairliúcháin, impleachtaí nach réitíonn le toil an phobail chun na teanga.

Ag tacú le raon modhanna agus straitéisí teagaisc le measúnú atá lárnach san teagasc agus foghlaim

Maidir leis an gcuraclam athfhorbartha, molann an Dréachtchreat Curaclaim na Bunscoile:

- Go gcuirfidh sé teagasc, foghlaim agus measúnú den chéad scoth chun cinn.
- Go mbeidh an tuiscint ann ar mheasúnú mar ghné riachtanach, ríthábhachtach den teagasc agus den bhfoghlaim.
- Go n-aibhseoidh sé tábhacht bhreithiúnas ghairmiúil mhúinteoirí agus iad ag tacú le dul chun cinn i bhfoghlaim páistí.
- Go spreagfaidh sé múinteoirí chun naisc shuntasacha a dhéanamh le hábhair suime páistí mar aon lena n-eispéiris.
- Go n-aithneoidh sé an tábhacht a bhaineann le gaolta d'ardchaighdeán agus an tionchar a bhíonn acu ar fhoghlaim páistí.

Tugann an *Dréachtchreat Curaclaim na Bunscoile* rianú ar theachtaireachtaí tábhachtacha i leith tacú le raon modhanna agus straitéisí teagaisc le measúnú atá lárnach san teagasc agus foghlaim. Tabhair, le do thoil, do aiseolas ginearálta maidir leis an bpríomhtheachtaireacht.

Ní dóigh le múinteoirí ar m'aithne gur féidir an méid ama atá ar fáil do mhúineadh na Gaeilge agus an Bhéarla a laghdú.

Ag cur le buanna agus láidreachtaí churaclam 1999

Chuir curaclam 1999 le roinnt mhaith buanna, iad seo a leanas san áireamh:

- Mhéadaigh sé ar úsáid mhodheolaíochtaí gníomhacha san teagasc agus san fhoghlaim.
- Rinné sé foghlaim páistí níos taitneamhaí.
- Tháinig feabhas ar leibhéil ghnóthachtála sa léitheoireacht, sa mhatamaitic agus san eolaíocht, de réir mheasúnú náisiúnta agus idirnáisiúnta.

Díreoidh an curaclam athfhorbartha ar na cuspóirí seo:

- Réiteach a fháil ar ró-ualach curaclaim sa bhunscoil.
- Athbhreithniú a dhéanamh ar straitéisí, ar thionscnaimh agus ar chláracha, agus tosaíochtaí foghlama do pháistí a shoiléiriú.
- Nasc a dhéanamh le *Aistear: an Creatchuraclam Luath-Óige* agus *Creat don tSraith Shóisearach.*

Tugann an *Dréachtchreat Curaclaim na Bunscoile* rianú ar theachtaireachtaí tábhachtacha i leith na buanna agus láidreachtaí churaclam 1999, agus lena chois, ag aithint agus ag freagairt do dushláin, riachtanais agus tosaíochtaí. Tabhair, le do thoil, do aiseolas ginearálta maidir leis an bpríomhtheachtaireacht.

Mar iar-mhúinteoir, cuireann an easpa líofachta Gaeilge i measc go leor leor daltaí (agus múinteoirí) díomá orm. Samhlaímse gur fearr an fhadhb seo a réiteach sula dtugtar an tríú teanga isteach i lár an churaclaim féin.

Ag cur go ginearálta lem' fhreagra, séard a bhí i gceist le bunú gaelscoile, dar liomsa, ná a léiriú go bhféadfaí oideachas maith a chur ar fáil trí mheán na Gaeilge, múinteoirí Gaeilge sna scoileanna i gcoitinne a mhisniú, agus a leiriú do chách, agus don Roinn Oideachais ach go háirithe, go raibh toil ag tuismitheoirí fós chun na Gaeilge. Bíonn tuismitheoirí ag súil go dtacóidh Roinn Oideachais Éireannach leis an teanga.

Ráiteas Príobháideachais

Tá lánmheas ag an CNCM ar do cheart chun príobháideachta. Aon fháisnéis phearsanta a chuireann tú ar fáil don CNCM, cosnófar é le sárchaighdeáin slándála agus rúndachta, go beacht de réir na nAchtanna um Chosaint Sonraí. Má tá tuilleadh eolas uait maidir le cosaint sonraí, cliceáil anseo https://www.ncca.ie/ga/ráiteas-príobháideachais , nó is féidir teagmháil a dhéanamh le hOifigeach Chosaint Sonraí na CNCM ag dpo@ncca.ie

Go raibh maith agat.